

Totalentreprenør - utviding av parkering ved Rong skule

TOTALENTREPRISEBOKA
BASERT PÅ NS 8407

Øygarden kommune

GENERELLE OG SPESIELLE
KONTRAKTSBESTEMMELSER
FOR
TOTALENTREPRISER

Innhold

0	GENERELT	5
1	DEL I GENERELLE KONTRAKTSBESTEMMELSER.....	5
1.1	DEFINISJONER (NS 8407 PKT 1)	5
1.1.1	Byggherre (NS 8407 pkt 1.1)	5
1.2	MØTER (NS 8407 PKT 4)	5
1.2.1	Byggherremøter (NS 8407 pkt 4.2).....	5
1.2.2	Møter med kontraktsmedhjelper (NS 8407 pkt 4.3).....	5
1.3	PARTENES SIKKERHETSSTILLELSE (NS 8407 PKT 7)	6
1.4	FORSIKRING (NS 8407 PKT 8)	6
1.5	PARTENES REPRESENTANTER (NS 8407 PKT 9)	6
1.6	KONTRAKTSMEDHJELPER (NS 8407 PKT 10)	6
1.6.1	Valg av kontraktsmedhjelper (NS 8407 pkt 10.1).....	6
1.7	TILTRANSPORT AV ENTREPRENØRER (NS 8407 PKT 12.1, 12.2 OG 12.3)	8
1.8	KVALITETSSIKRING (NS 8407 PKT 15)	8
1.9	PROSJEKTERING, RÅDGIVNING MV.	8
1.9.1	Prosjektering (NS 8407 pkt 16.1).....	8
1.9.2	Offentlige tillatelser (NS 8407 pkt 16.3) Forhold til plan- og bygningsloven (pbl)	9
1.10	FORHOLD PÅ BYGGEPLASSEN (NS 8407 PKT 18)	9
1.10.1	Tilkomst til byggeområdet mv. (NS 8407 pkt 18.2).....	9
1.10.2	Riggplan	10
1.10.3	Grunnforhold og eksisterende installasjoner i grunnen	10
1.11	SHA PÅ BYGGE- ELLER ANLEGGSPASS.....	11
1.11.1	Internkontroll	11
1.11.2	Innsynsrett	11
1.11.3	Arbeidsgiver og arbeidstakers plikter	12
1.11.4	Vernerunder.....	12
1.11.5	Oversiktslister.....	12
1.11.6	Oppstartsmøte	12
1.11.7	Byggherremøter / driftsmøter	12
1.11.8	Varslingsrutiner.....	12
1.11.9	Førstehjelpsutstyr	13
1.11.10	Brannslukkingsutstyr.....	13
1.11.11	Månedrapportering SHA	13
1.11.12	Sikring av bygge- eller anleggsplassen	13
1.11.13	Kontroll og vedlikehold	13
1.11.14	Kommunikasjon	13
1.11.15	HMS-kort.....	13
1.11.16	Rapporteringsplikt til Sentralskattekontoret for utenlands saker.....	13
1.11.17	Krav om faglærte håndverkere	14
1.11.18	Krav til lønns- og arbeidsvilkår – sosial dumping.....	14
1.11.19	Arbeidstid (NS 8407 pkt 18.8)	15
1.12	YTRE MILJØ.....	15
1.12.1	Miljøskadelige stoffer og kjemikalier.....	15
1.12.2	Ytre miljø - Tropisk tømmer og fredet skog	16
1.12.3	Ytre miljø - Isolerglassruter, miljøskadelige stoffer og kjemikalier, avfallsregnskap	16
1.12.4	Ytre miljø - Mangelfull avfallshåndtering	Feil! Bokmerke er ikke definert.
1.12.5	Pliktig medlemskap i returordning for emballasje	Feil! Bokmerke er ikke definert.
1.13	BYGGHERRENS RETT TIL Å FØRE KONTROLL (NS 8407 PKT 20.2)	17

1.13.1	Innsynsrett	17
1.14	FREMDRIFT OG SAMORDNING (NS 8407 PKT 21)	17
1.14.1	Fremdriftsstatus og varslings (NS 8407 pkt 21.3)	17
1.15	FASTSETTELSE AV VEDERLAG (NS 8407 PKT 26)	17
1.15.1	Indeksregulering (NS 8407 pkt 26.2)	Feil! Bokmerke er ikke definert.
1.16	FAKTURERING (NS 8407 PKT 27)	17
1.17	GENERELLE BETALINGSBESTEMMELSER (NS 8407 PKT 28)	17
1.18	ENDRINGER (NS 8407 PKT 31)	18
1.18.1	Retten til å pålegge endringer (NS 8407 pkt 31.1)	18
1.18.2	Særskilt varsel om økte utgifter til rigg og drift mv. (NS 8407 pkt 34.1.3)	18
1.18.3	Regulering i uendret byggetid	18
1.18.4	Regulering i forlenget byggetid	18
1.19	UENIGHET OM ENDRINGER MV. (NS 8407 PKT 35)	19
1.19.1	Totalentreprenørens søksmål (NS 8407 pkt 35)	19
1.20	FORBEREDELSE TIL OVERTAKELSE (NS 8407 PKT 36)	19
1.20.1	Testing og innregulering av tekniske anlegg (NS 8407 pkt 36.1)	19
1.20.2	Levering av FDV-dokumentasjon (NS 8407 pkt 36.2)	19
1.20.3	Opplæring	19
1.21	BRUKSTAKELSE OG PRØVEDRIFT (NS 8407 PKT 38)	19
1.21.1	Prøvedrift (NS 8407 38.2)	19
1.22	JUSTERING AV PRØVEDRIFTSPERIODENS LENGDE	20
1.23	FORSINKELSE (NS 8407 PKT 40)	21
1.23.1	Dagmulktbelagte frister (NS 8407 40.2)	21
1.23.2	Dagmulkten størrelse (NS 8407 pkt 40.3)	21
1.24	MANGEL VED KONTRAKTSGJENSTANDEN (NS 8407 PKT 42)	21
1.24.1	Utbedring (NS 8407 pkt 42.3)	21
1.25	REKLAME OG KONTAKT MED MEDIA (TILLEGG TIL NS 8407)	21
1.25.1	Reklame	21
1.25.2	Kontakt med media	21
1.26	TVISTER (NS 8407 PKT 50)	22
1.26.1	Foreløpig oppmannsavgjørelse (NS 8407 pkt 50.3)	22
1.26.2	Twisteløsning (NS 8407 pkt 50.4)	22
2	DEL II SPESIELLE KONTRAKTSBESTEMMELSER	22
2.1	BYGGHERRENS SIKKERHETSSTILLELSE (NS 8407 PKT 7.3)	22
2.2	TILTRANSPORT AV ENTREPRENØRER (NS 8407 PKT 12.1, 12.2 OG 12.3)	22
2.3	BYGGEPLASSADMINISTRASJON OG FREMDRIFTSKONTROLL (NS 8407 PKT 12.4)	22
2.4	TILTRANSPORT AV PROSJEKTERENDE (NS 8407 PKT 13)	22
2.5	LOVER, FORSKRIFTER OG ANDRE OFFENTLIGE VEDTAK/OFFENTLIGE VEDTAK (NS 8407 PKT 16.3)	22
2.6	AVTALT PLASSERING AV RISIKOEN FOR FORHOLD VED GRUNNEN (NS 8407 PKT 23)	22
2.7	AVTALT RISIKOOVERGANG – PROSJEKTERING (NS 8407 PKT 24.2)	22
2.8	FAKTURERINGSPLAN (NS 8407 PKT 27.2)	22
2.9	PRØVEDRIFTSPERIODENS LENGDE (TILLEGG TIL NS 8407 PKT 38.2)	23
2.10	PLIKTIG MEDLEMSKAP I START BANK	23
2.11	LÆRLINGKLAUSUL	23
2.12	YTTERLIGERE AVVIK FRA NS 8407/AVVIK FRA GENERELLE KONTRAKTS BESTEMMELSER	23
2.13	VARSLING ENDRINGER	24
2.14	KVALITETSSIKRING	24
2.14.1	Generelt	24
2.14.2	Kvalitetsplan	24
2.15	KRAV TIL KONTRAKTSPARTENE	25
2.16	KOMMUNIKASJONSPROSEDYRER	25

0 Generelt

Endringer og presiseringer til NS 8407 er delt i to; de generelle kontraktsbestemmelser i del I som er identiske for alle kontrakter der Totalentrepriseboka benyttes, og de spesielle kontraktsbestemmelser i del II som kan variere fra kontrakt til kontrakt.

Innenfor hver del av Totalentrepriseboka er presiseringer og endringer til NS 8407 angitt i kronologisk rekkefølge med henvisninger til aktuell bestemmelse i standarden.

1 DEL I GENERELLE KONTRAKTSBESTEMMELSER

1.1 Definisjoner (NS 8407 pkt 1)

1.1.1 Byggherre (NS 8407 pkt 1.1)

Øygarden kommune er byggherre. Byggherrens innleide medhjelpere, samarbeidspartnere og brukere regnes som tredjemenn i relasjon til denne kontrakt. Det er derfor ingen identifikasjon mellom byggherren og disse.

1.2 Møter (NS 8407 pkt 4)

1.2.1 Byggherremøter (NS 8407 pkt 4.2)

Byggherremøter skal avholdes hver andre uke, med mindre byggherren bestemmer noe annet. Referat føres av byggherren eller den han utpeker. NS 8407 pkt 4.2 første ledd siste punktum utgår.

Totalentreprenøren har, i den grad byggherren ønsker det, plikt til å gjennomgå foreliggende prosjekteringsmateriale og utførelse med byggherren, særlig med sikte på å klargjøre og utdype byggherrens krav til funksjon og kvalitet.

1.2.2 Møter med kontraktsmedhjelper (NS 8407 pkt 4.3)

Byggherren skal ha innkalling til prosjekterings- og underentreprenørmøter (herunder byggemøter, fremdriftsmøter, mv.), og skal ha anledning til å delta på disse møtene.

Totalentreprenøren skal føre referat fra møtene, og byggherrens representant skal alltid ha kopi av møtereferatene. Prosjekteringsmøter skal avholdes hver 14. dag.

I byggeperioden skal det avholdes underentreprenørmøter hver 14. dag. I tillegg skal det avholdes regelmessige framdrifts-/koordineringsmøter, samt nødvendige særmøter.

1.3 Partenes sikkerhetsstillelse (NS 8407 pkt 7)

Totalentreprenørens sikkerhetsstillelse i henhold til NS 8407 pkt 7, skal innen 14 dager etter kontraktsinngåelse dokumenteres ved utfylling av vedlagte formular; Blankett 1A Vedlegg 11 - NS 8407 Sikkerhetsstillelse, med mindre annet følger nedenfor.

Totalentreprenøren plikter ikke å stille sikkerhet i utførelsesperioden, når hele kontraktssummen skal betales etter overtakelse. Sikkerhetsstillelse kun for reklamasjonsperioden må dokumenteres senest 14 dager før kontraktssummen forfaller til betaling ved utfylling av vedlagte formular; Blankett 1B Vedlegg 12 - NS 8407 Sikkerhetsstillelse.

Når kontraktssummen ikke overstiger NOK 250.000, plikter totalentreprenøren ikke å stille sikkerhet i utførelses- og reklamasjonsperioden.

Byggeleder har fullmakt til å avvise krav om tillegg.

Byggherrens oppdragsgiver, leietaker og brukere kan ikke påføre byggherren forpliktelser uten særskilt fullmakt.

1.4 Forsikring (NS 8407 pkt 8)

Tings forsikring skal gjelde inntil alle arbeider vedrørende hele bygget, anlegget og/eller prosjektet er overtatt av byggherren.

Totalentreprenørens forsikringer i henhold til NS 8407 pkt 8 skal innen 14 dager etter kontraktsinngåelse dokumenteres ved utfylling av vedlagte formularer; Blankett 2 Vedlegg 13 - NS 8407 Forsikringsattest tingsforsikring og Blankett 3 Vedlegg 14 - NS 8407 Forsikringsattest ansvarsforsikring.

1.5 Partenes representanter (NS 8407 pkt 9)

Prosjektleder er byggherrens representant, jf. NS 8407 pkt 9.

Byggeleder skal ta seg av byggherrens forhold på byggeplass. Byggeleder har fullmakt til, ved bruk av rekvisisjon, å bestille arbeider utført for et beløp inntil NOK 25.000 eks. mva., med mindre det er særlig avtalt et annet beløp. Dette beløp gjelder foran eventuelle avvik i senere /vedlagte dokumenter om ikke annet skriftlig og utvetydig er avtalt.

1.6 Kontraktsmedhjelper (NS 8407 pkt 10)

1.6.1 Valg av kontraktsmedhjelper (NS 8407 pkt 10.1)

Arbeidet skal utføres av totalentreprenøren og dennes ansatte i tjenesteforhold, eventuelt ved underentreprenør og deres ansatte, eller ved bruk av lovlig innleid arbeidskraft.

Byggherren kan bestemme at avtale om underentreprise med enkeltpersonforetak eller anvendelse av innleid arbeidskraft skal godkjennes skriftlig av byggherren. Byggherrens godkjennelse endrer ikke totalentreprenørens forpliktelser overfor byggherren.

Ved inngåelse av kontrakter om underliggende entreprise- og tjenesteforhold eller innleie av personell (heretter omtalt som underleverandører) skal totalentreprenøren innhente

☐ attest for skatt (skatt, forskuddstrekk, påleggstrekk, arbeidsgiveravgift) og merverdiavgift

fra underleverandører, jf. anskaffelsesforskriften §§ 3-3 (4), 8-7 (4) og 17-14 (4). Fra underleverandører med forretningsadresse i andre EØS-land enn Norge, skal det innhentes tilsvarende attester iht anskaffelsesforskriften § 20-12 (3).

Totalentreprenøren skal også kreve HMS-egenerklæring i underliggende leverandørforhold ved inngåelse av kontrakter i tilknytning til oppdrag som overstiger en verdi på NOK 500.000 eks mva, jf. forskrift om offentlige anskaffelser §§ 8-8 (3) og 17-15 (3).

Totalentreprenøren skal til enhver tid kunne dokumentere at den anvendte arbeidskraft oppfyller kontraktens bestemmelser, herunder at underentreprenører/kontraktsmedhjelpere har oppfylt sine forpliktelser overfor skattemyndighetene. Dokumentasjonsplikten omfatter også underentreprenøren/den prosjekterende og dennes personell. En perm med ovennevnte skatteattester og HMS-egenerklæringer, skal til enhver tid finnes på byggeplass.

Alle avtaler om underentrepriser/prosjektering skal inneholde likelydende bestemmelser om arbeidets utførelse, forhold på byggeplassen, eiendomsrett og andre rettigheter til kontraktarbeid og materialer og utførelse ved underentreprise/kontraktsmedhjelper som i denne kontrakt. For øvrig skal nevnte avtaler ikke inneholde noe som reduserer byggherrens rett etter kontrakten.

Totalentreprenøren kan ikke, uten byggherrens skriftlige samtykke, ha flere enn to ledd underentreprenører i kjede under seg.

Byggherrens nektelse av å godkjenne totalentreprenørens valg av kontraktsmedhjelper etter Totalentrepriseboka pkt 5.6.1 gir ikke totalentreprenøren rett til godtgjørelse for de merkostnader dette måtte påføre ham.

Sanksjoner

Brudd på totalentreprenørens plikt til å innhente HMS-egenerklæring eller skatteattester, gir byggherren rett til å kreve at totalentreprenøren erstatter vedkommende kontraktsmedhjelper med en annen kontraktsmedhjelper som kan fremlegge de aktuelle opplysninger.

Det samme gjelder dersom opplysningene i skatteattester eller innhentet egenerklæring viser at underleverandør eller innleid personell ikke har oppfylt sine forpliktelser overfor skattemyndighetene og andre myndigheter. Omkostningene som følge av heving av underentreprenørs/kontraktsmedhjelpers avtale, skal bæres av totalentreprenøren.

Byggherren kan kreve dagmulkt dersom totalentreprenøren selv eller noen av hans kontraktsmedhjelpere anvender ulovlig eller ikke kontraktsmessig arbeidskraft og forholdet ikke blir rettet innen en rimelig frist gitt ved skriftlig varsel fra byggherren. Mulkten løper fra fristens utløp til forholdets opphør. Mulkten per hverdag skal utgjøre fem promille av kontraktssummen, men ikke mindre enn NOK 10.000.

Mulkten skal betales i tillegg til eventuell dagmulkt for forsinkelse.

Unnlatelse av å rette feilen innen fristens utløp, anses som vesentlig mislighold som kan påberopes av byggherren som grunnlag for heving i en periode på 1 måned etter fristens utløp.

1.7 Tiltransport av entreprenører (NS 8407 pkt 12.1, 12.2 og 12.3)

Ved tiltransport av sideentreprenør plikter totalentreprenøren å stille sikkerhet iht NS 8407 pkt 7.1, 7.3, 35.1 og 42.3.

1.8 Kvalitetssikring (NS 8407 pkt 15)

Totalentreprenøren skal ha og følge et styringssystem som tilfredsstillende relevante deler av NS-EN ISO 9001: 2008 "Systemer for kvalitetsstyring. Krav". Dette gjelder følgende deler av standarden: Pkt 4 System for kvalitetsstyring – Krav, pkt 5 Ledelsens ansvar, pkt 6 Ressursstyring og pkt 8 Målinger, analyse og forbedringer. Styringssystemet skal også tilfredsstillende NS-EN-ISO 14001:2004 pkt 4 Krav til miljøstyringssystem, eller tilsvarende krav i andre miljøstandarder.

1.9 Prosjektering, rådgivning mv.

1.9.1 Prosjektering (NS 8407 pkt 16.1)

Tegninger, beskrivelser og beregninger skal leveres i elektronisk format i henhold til nærmere spesifikasjoner fra byggherren. Dette gjelder både tegninger utarbeidet i byggefasen og de tegninger som skal leveres etter overtakelsen ("som bygget"-tegninger).

Totalentreprenørens prosjekteringsarbeid omfatter samtlige deler av leveransen fra foreliggende konkurransegrunnlag og frem til bygging og overlevering av FDV dokumentasjon.

Totalentreprenøren skal gjøre seg kjent med alle underlag i denne forespørselen. På denne bakgrunn skal han foreta en fullstendig prosjektering som er nødvendig for gjennomføring av prosjektet.

Tegningsunderlaget som er vedlagt denne forespørselen er utarbeidet av byggherren for å vise prinsipp, samt dokumentere byggbarhet. Det kan derfor ikke karakteriseres som et forprosjekt. Løsningene er følgelig noe skjematiske og totalentreprenøren kan derfor påvirke tilpasninger i den videre detaljeringen. Dette gjelder bare i den utstrekning løsningene er i samsvar med kommunens norm for VA og Vegnorm for Hordaland. Totalentreprenøren har ansvar for at byggesøknad om nye garasjer og nytt nedgravd renovasjonsanlegg godkjennes av byggesaksmyndighetene i kommunen før disse arbeidene igangsettes.

Totalentreprenøren må kvalitetssikre alle løsninger slik at de er i overensstemmelse med relevante krav og forskrifter. Det forutsettes at alle nødvendige tilpasninger av underlaget i denne sammenheng ivaretas av totalentreprenøren.

Ved utførelsen av prosjekteringsarbeidet skal totalentreprenøren legge vekt på å vurdere gjennomføringsalternativer og bruk av tekniske og fremdriftsmessige løsninger som kan optimalisere gjennomføringen av prosjektet. Eventuelle usikkerheter og risiko som er kostnadsdrivende ønskes opplyst og med forslag til tiltak som kan redusere gitte forhold.

Utover det som er utarbeidet av byggherren ved inngåelse av kontrakten, er totalentreprenøren ansvarlig for å fremskaffe alle nødvendige beskrivelser, tegninger, dokumentasjon etc. for gjennomføring av prosjektet. Herunder hører engasjement av spesialkonsulent der dette er påkrevet.

Prosjekteringen skal utføres på en slik måte at byggherren blir forelagt alternative forslag til valg av materiale og utførelse i de tilfeller flere alternativer vil tilfredsstille denne kravspesifikasjonen.

Byggherrens medvirkning ved totalentreprenørens videre prosjektering, herunder byggherrens kontroll av prosjekteringsmaterialet, innebærer ikke at byggherren overtar ansvar eller risiko for totalentreprenørens prosjektering.

Totalentreprenøren skal gjennomføre prosjekteringen ved eget personell og rådgivere som angitt i tilbudet. Totalentreprenøren skal lede og være ansvarlig for alt prosjekteringsarbeid som utføres i denne sammenheng.

Byggherren skal om han ønsker kunne det delta under prosjekteringen. En slik deltakelse skal ikke på noen måte fritta totalentreprenøren for noe av hans ansvar som følge av denne kontrakten.

Totalentreprenørens prosjekteringsorganisasjon skal kunne være representert på byggeplassen for til enhver tid å kunne bedømme de praktiske følgende av prosjekteringsarbeidene, slik at korrektiv kan iverksettes hurtigst mulig.

1.9.2 Offentlige tillatelser (NS 8407 pkt 16.3) Forhold til plan- og bygningsloven (pbl)

Totalentreprenøren skal ha ansvarsrett for de oppgaver og det tiltaket kontrakten omfatter i tiltaksklassen som prosjektet/tiltaket krever, herunder eventuelt funksjonen som ansvarlig søker. Totalentreprenøren plikter å søke om slik ansvarsrett så snart som mulig etter at kontrakten er inngått.

Manglende ansvarsrett betraktes som et vesentlig kontraktsbrudd som gir byggherren rett til å heve kontrakten, samt gjøre erstatningskrav gjeldene etter reglene i NS 8407 pkt 46. Før heving kan finne sted, må byggherren ha gitt totalentreprenøren en rimelig frist for å rette forholdet. Dersom totalentreprenøren ikke er ansvarlig søker, plikter han å bistå ansvarlig søker i forbindelse nødvendige søknader og tillatelser etter plan- og bygningsloven.

1.10 Forhold på byggeplassen (NS 8407 pkt 18)

1.10.1 Tilkomst til byggeområdet mv. (NS 8407 pkt 18.2)

Totalentreprenøren må sørge for avmerking og tilrettelegging av områder for lagring og oppbevaring av forskjellige materialer, særlig når det dreier seg om farlige materialer eller stoffer. Det må også sikres tilstrekkelig lagring, håndtering og fjerning av avfall og farlige materialer.

Totalentreprenøren skal sikre god orden og fullt forsvarlige hygieniske forhold til enhver tid.

Forhold som dårlig vær, høy/lav temperatur, vind, strøm, bølger, is, vannstand og variasjoner i vannstand er oppdragsgiver uvedkommende.

Det skal til enhver tid være sikker atkomst til arbeidsplassene, og sikre ferdselsveier på bygge- eller anleggsplass. Prosjektets adkomst er fra Det skal til enhver tid være sikker atkomst til arbeidsplassene, og sikre ferdselsveier på bygge- eller anleggsplass. Prosjektets adkomst er fra Svarteviksvegen (fylkesveg 226), direkte eller via parkeringsplass ved Rong skule. Avtaler for å benytte eventuelle adkomstveier til anlegget utenom anleggsområdet må innhentes av totalentreprenør fra berørte grunneiere. Totalentreprenøren er ansvarlig for å utarbeide en trafikkavviklingsplan hvis dette skulle være nødvendig.

På skuledagar vert det ikkje høve til å ha massetransport inn og ut av anleggsområdet ved skulestart (i tidsrommet 08:00 – 8:45) og skuleslutt (inntil 45 min - etter nærare plan innafor tidsrommet 13:00 – 14:30).

Alle fasiliteter skal tilfredsstille arbeidstilsynets krav.

1.10.2 Riggplan

Hvis annet ikke er spesielt nevnt, overtar entreprenøren anleggsområdet som det var ved tilbudsbeiferingen. Entreprenøren er ansvarlig for å skaffe og holde riggområde inkl. nødvendig kontakt med aktuelle grunneiere. Entreprenøren må selv sørge for all tilrigging på anlegget, så som nødvendig provisoriske transportveger, framføring av vann/avløp og elektrisitet, samt oppsetting av alle brakker, WC, lagerskur og annet i nødvendig utstrekning. I tilriggingen regnes også tiltransport av maskiner og verktøy, samt eventuell montasje av stasjonært maskinelt utstyr.

Ansvarlig utførende overtar anleggsområdet i nåværende stand før anleggsstart. Alle klargjøringsarbeider, så som fjerning av evt. trær og busker, framskaffe detaljerte opplysninger om eksisterende kabler og ledninger m.m. utføres av ansvarlig utførende.

I tilbudet inkluderes også istandsettelse av evt. veier, skråninger etc. som ansvarlig utførende må benytte for å komme fram til anleggsområdet med maskiner, rør, belastningslodder, pukk mm. All berøring av øvrige områder er entreprenørens ansvar og istandsettelse av disse områdene må inkluderes i tilbudets priser.

1.10.3 Grunnforhold og eksisterende installasjoner i grunnen

Entreprenøren er selv ansvarlig for å skaffe til veie opplysninger om eventuelle kabler og ledninger i grunnen. Det ligger eksisterende installasjoner i området (se tegninger/vedlegg).

Det er ansvarlig utførelses ansvar å få påvist alle kabler før enhver form for graving finner sted. Eventuelle skader på kabler bekostes av ansvarlig utførende. Før legging av nye ledninger må derfor entreprenøren merke evt. kabler for å unngå unødige kryssinger.

Det er ikke blitt gjennomført grunnundersøkelser i planområdet, men totalentreprenøren har all risiko for forhold i grunnen så lenge dette er forhold som hen måtte forvente ut fra visuell besiktigelse av området.

1.11 SHA på bygge- eller anleggsplass

Det blir gjort spesielt oppmerksom på at dette arbeidet foregår ved Rong skule, en barneskole med 1. – 7. trinn og i umiddelbar nærhet av skolens droppsoner med buss og elevinnngang. Det er også egen entrepris for bygging av ny gymsal på tilstøtende areal. I forbindelse med denne entreprisen forutsetter byggherren at all virksomhet på byggeplassen planlegges og gjennomføres uten at det oppstår ulykker. Dette kan oppnås ved at det skapes en aktiv holdning og et aktivt samarbeid mellom involverte parter for å forebygge mot at ulykker skal skje og med spesiell vekt på barnas sikkerhet i samarbeid med skolen.

Totalentreprenør skal garantere sin oppfølging av byggherrens plan for sikkerhet, helse og arbeidsmiljø (SHA-plan), samt etterleve alle relevante lover og forskrifter. Byggherren har rett til å intervenere på hvilket som helst tidspunkt for å forsikre seg om at dette blir gjort.

Totalentreprenør skal organisere, utføre og følge opp arbeidet forbundet med verne- og arbeidsmiljø på en slik måte at både hans egne og andres ansatte er beskyttet i henhold til gjeldende lovgivning samt både offentlige og interne verneregler og reguleringer som styrer arbeidsmiljøet på anlegget.

Ved valg av tekniske løsninger og arbeidsmetoder skal sikkerhet ved gjennomføring av prosjektet og senere drift og vedlikehold prioriteres. Fremdriftsplanen for prosjektet skal legges opp slik at sikkerheten blir ivarettatt på en god måte.

Totalentreprenøren skal følge den til enhver tid gjeldende arbeidsmiljølov med tilhørende forskrifter, byggherrens SHA-plan og byggherrens eller koordinators anvisninger.

Totalentreprenøren skal dokumentere hvordan de skal ivareta helse, miljø og sikkerhet spesifikt for prosjektet.

1.11.1 Internkontroll

Totalentreprenøren plikter å ha et internkontrollsystem iht. forskrift om systematisk helse- miljø og sikkerhetsarbeid i virksomheter.

Relevante deler av byggherrens SHA-plan skal innarbeides i, og følges opp gjennom, totalentreprenørens internkontroll. Innarbeidingen skal skje slik at SHA-planens bestemmelser kan identifiseres.

1.11.2 Innsynsrett

Byggherren, eller den som er bemyndiget av byggherren, skal ha rett til innsyn i

- a) totalentreprenørens kvalitets- og miljøstyringssystem
- b) utførelsen av kontraktarbeidet
- c) produksjonsprosessen
- d) de deler av totalentreprenørens styringssystemer for øvrig (f.eks. for økonomi, ytre miljø, HMS) og regnskap, som kan ha betydning for totalentreprenørens oppfyllelse av kontrakten.

Innsynsretten omfatter blant annet revisjon og verifikasjon, inklusive intervjuer, inspeksjon, kontroll og dokumentgjennomgåelse. Totalentreprenøren skal vederlagsfritt yte rimelig assistanse ved slikt innsyn. Innsynsretten er begrenset til tre år etter at siste betaling har funnet sted. Totalentreprenøren skal sikre at byggherren har tilsvarende innsynsrett hos totalentreprenørens direkte og indirekte

kontraktsmedhjelpere, med mindre leveransen har en klart underordnet betydning for totalentreprenørens evne til å oppfylle sine forpliktelser overfor byggherren.

1.11.3 Arbeidsgiver og arbeidstakers plikter

Når en virksomhet som oppdragsgiver engasjerer oppdragstakere e.l. til å utføre oppgaver på virksomhetens eget område eller anlegg, skal oppdragstakers internkontroll så vidt mulig legges til grunn for de aktiviteter som omfattes av oppdraget i henhold til arbeidsmiljølovens § 2 og internkontrollforskriften § 6.

Totalentreprenøren har ansvaret for å samordne internkontrollen på bygge- eller anleggsplassen.

1.11.4 Vernerunder

Totalentreprenøren skal sørge for at det avholdes vernerunde hver 14. dag med tilhørende vernemøte. Dersom det er behov for oftere vernerunder, skal dette avtales særskilt. Hensikten med vernerunder er å få en kontinuerlig oppfølging av vern og sikkerhet på byggeplassen. Alle involverte firma skal delta på vernerundene og vernemøtet. Det skal skrives referat/protokoll etter vernerunden/møtet.

1.11.5 Oversiktslister

Totalentreprenøren skal sørge for at det føres elektroniske oversiktslister over all personell på bygge- eller anleggsplassen, i henhold til byggherreforskriften §15.

1.11.6 Oppstartsmøte

I forbindelse med oppstart av arbeider på byggeplassen skal det avholdes oppstartsmøter med alle som vil bli tilknyttet byggeplassen.

Møtet, i regi av totalentreprenør, skal klargjøre opplegget for HMS-arbeidet med krav og plikter for de enkelte prosjektdeltagere. Alle som skal ha sitt virke på byggeplassen skal ha deltatt på møtet.

1.11.7 Byggherremøter / driftsmøter

Byggherremøtene / driftsmøtene skal inneholde et fast punkt om vern og sikkerhet, HMS. Det avklares ved oppstart av spesielle arbeider om det er behov for særmøter om vern / sikkerhet.

1.11.8 Varslingsrutiner

Totalentreprenøren skal ha utarbeidet prosedyrer med angivelse av tiltak og varsling ved ulykker og brann. Instruksen angir hvilke tiltak som skal igangsettes øyeblikkelig, samt viktige nødtelefoner og hvilket førstehjelpsutstyr som finnes på byggeplassen. Hovedbedriften er ansvarlig for prosedyrene og at disse er oppsatt i alle spiserom og HMS tavle - i HMS container og ved mindre førstehjelpstasjoner.

Ulykker med alvorlig personskade eller dødsfall skal varsles til Arbeidstilsynet, politi og byggherre. Andre uønskede hendelser og nestenulykker skal varsles til byggherren. Totalentreprenøren er ansvarlig for varslingen, herunder utfylling av nødvendige meldingsskjemaer.

1.11.9 Førstehjelpsutstyr

Totalentreprenøren har ansvar for å sørge for at nødvendig førstehjelpsutstyr er tilgjengelig på bygge- eller anleggsplassen til enhver tid. Det skal være minimum en hovedførstehjelpstasjon/kontainer og mindre stasjoner der hvor det foregår arbeid og i brakkerigg. Utstyret skal tilpasses til den aktuelle bygge- eller anleggsplassen med tanke på antall arbeidere, størrelse på prosjekt, type arbeid og sted.

Plassering av utstyr skal skiltes og alle på bygge- eller anleggsplassen skal være kjent med plassering av utstyret. Totalentreprenøren er ansvarlig for anskaffelse og vedlikehold av utstyret.

1.11.10 Brannslukkingsutstyr

Totalentreprenøren er ansvarlig for at det foreligger brannslukkingsutstyr tilgjengelig ved alle førstehjelpstasjoner.

1.11.11 Månedsrapportering SHA

Totalentreprenøren skal hver måned rapportere status på SHA i prosjektet i henhold til vedlegg 10.

1.11.12 Sikring av bygge- eller anleggsplassen

Totalentreprenøren skal iverksette nødvendige tiltak for å sikre at uvedkommende ikke får atkomst til bygge- eller anleggsplassen og at prosjektet ikke medfører skader på 3. person.

1.11.13 Kontroll og vedlikehold

Totalentreprenøren skal ha rutiner for vedlikehold og kontroll av anlegg og utstyr, for å kunne rette opp feil som kan påvirke arbeidstakernes sikkerhet, helse og arbeidsmiljø.

1.11.14 Kommunikasjon

Med mindre annet er avtalt, skal all kommunikasjon mellom nøkkelpersoner i prosjektet foregå på norsk. Totalentreprenøren skal sørge for at arbeidstakerne han og eventuelle underleverandører benytter kan kommunisere på en slik måte at manglende kommunikasjon ikke utgjør en sikkerhetsrisiko, se for øvrig krav i SHA-planen.

1.11.15 HMS-kort

Alle arbeidstakere skal, lett synlig, bære gyldig HMS-kort utstedt av Arbeidstilsynet. Ordrebekreftelse på at HMS-kort er i produksjon aksepteres unntaksvis på bygge- eller anleggsplass. Arbeidstakere som ikke har slikt HMS-kort, eller midlertidig ordrebekreftelse vil bli bortvist fra byggeplassen.

1.11.16 Rapporteringsplikt til Sentralskattekontoret for utenlands saker

Kontrakt gitt til utenlandsk leverandør eller underleverandør, og alle arbeidstakere på slik kontrakt, skal rapporteres til Sentralskattekontoret for utenlands saker i henhold til ligningsloven § 5-6.

Totalentreprenøren er ansvarlig for at slik rapportering skjer i hele kontraktskjeden.

Totalentreprenør skal dokumentere at rapporteringsplikten er oppfylt ved kopi av

innmeldingsskjema eller kvittering fra Altinn og leveres til totalentreprenør ved ankomst til bygge- eller anleggsplass.

Eventuelt ansvar for skatter eller avgifter, gebyrer eller tvangsmulkt ilagt byggherren som følge av at Totalentreprenør ikke har overholdt sine forpliktelser etter dette punktet, er totalentreprenørens ansvar og skal betales av ham.

1.11.17 Krav om faglærte håndverkere

Minimum 60 % av arbeidede timer innenfor hvert av bygg- og anleggsfagene (de fag som omfattes av utdanningsprogrammet for bygg- og anleggsteknikk, samt anleggsgartnerfaget) skal utføres av arbeidere med fagbrev, svennebrev eller dokumentert fagopplæring i henhold til nasjonal fagopplæringslovgivning. I enkeltpersonforetak uten ansatte, gjelder kravet om slik fagopplæring for eier.

Totalentreprenøren skal redegjøre for hvordan kravet vil bli oppfylt, samt månedlig oversende bemanningsplaner og rapporter som viser oppfylleelsesgraden.

Byggherren kan stanse arbeidet dersom ovennevnte plikter misligholdes, eller det er grunn til å tro at slikt mislighold vil inntreffe, og forholdet ikke blir rettet innen en rimelig frist gitt ved skriftlig varsel fra byggherren. Alle økonomiske konsekvenser av stans som følge av slik avtalebrudd påhviler totalentreprenøren.

Byggherren kan holde tilbake inntil 2% av kontraktssummen dersom ovennevnte plikter misligholdes, eller det er grunn til å tro at slikt mislighold vil inntreffe. Dersom kravet om 60% ikke er nådd ved overtakelse, ilegges en bot som beregnes ved 300 kr per time som skulle vært utført med fagarbeider for å overholde kravet i bestemmelsen.

1.11.18 Krav til lønns- og arbeidsvilkår – sosial dumping

Totalentreprenøren skal sørge for at ansatte i egen organisasjon og ansatte hos kontraktsmedhjelpere som direkte medvirker til oppfyllelse av kontrakten, har lønns- og arbeidsvilkår i samsvar med denne bestemmelsen.

På områder dekket av forskrift om allmenngjort tariffavtale skal lønns- og arbeidsvilkårene være i samsvar med gjeldende forskrifter. På områder som ikke er dekket av forskrift om allmenngjort tariffavtale, skal lønns- og arbeidsvilkårene være i henhold til gjeldende landsomfattende tariffavtale for den aktuelle bransje.

Med lønns- og arbeidsvilkår menes i denne sammenheng bestemmelser om

- a) minste arbeidstid,
- b) lønn, herunder overtidstillegg, skift- og turnustillegg og ulempetillegg, og
- c) dekning av utgifter til reise, kost og losji,

i den grad slike bestemmelser følger av tariffavtalen.

Alle avtaler totalentreprenøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

Dersom totalentreprenøren ikke etterlever klausulen, har byggherren rett til å holde tilbake deler av kontraktssummen til det er dokumentert at forholdet er i orden. Byggherren kan holde tilbake et beløp tilsvarende ca. to ganger besparelsen for arbeidsgiveren.

Totalentreprenøren skal på oppfordring legge frem dokumentasjon for lønns- og arbeidsvilkårene som blir benyttet. Totalentreprenøren skal også fremlegge dokumentasjon på lønns- og arbeidsvilkårene hos kontraktsmedhjelperne.

Lederen av totalentreprenørens virksomhet er ansvarlig for at denne kontraktsbestemmelsen blir etterlevd.

Ved brudd på nevnte plikter i pkt 5.11 til og med 5.11.20 har byggherren rett til å stanse arbeidene i den utstrekning byggherren anser det nødvendig. Byggherren kan også kreve dagmulkt dersom nevnte plikter i pkt 5.11 til og med 5.11.20 misligholdes og forholdet ikke blir rettet innen en rimelig frist gitt ved skriftlig varsel fra byggherren. Mulkten løper fra fristens utløp til forholdets opphør. Mulkten per hverdag skal utgjøre én promille av kontraktssummen, men ikke mindre enn NOK 5 000. Mulkten skal betales i tillegg til eventuell dagmulkt for forsinkelse.

Unnlatelse av å rette feilen innen fristens utløp, anses som vesentlig mislighold som kan påberopes av byggherren som grunnlag for heving i en periode på 1 måned etter fristens utløp. For mislighold av ovennevnte plikter der misligholdet ikke kan rettes, påløper en bot på NOK 50.000 per mislighold.

Vesentlig mislighold av ovennevnte plikter kan påberopes av byggherren som grunnlag for heving. Der slikt mislighold består i stadige brudd på pliktene, kan byggherren heve selv om totalentreprenøren retter forholdene. Dersom bruddet har skjedd i underleverandørleddet, herunder bemanningsselskaper, kan byggherren på samme måte kreve at totalentreprenøren skifter ut underleverandører. Dette skal skje uten omkostninger for byggherren.

1.11.19 Arbeidstid (NS 8407 pkt 18.8)

NS 8407 pkt 18.8 gjelder slik den står.

På lørdager og dager før helligdager, skal arbeidet være avsluttet senest kl. 14.00.

1.12 Ytre miljø

1.12.1 Miljøskadelige stoffer og kjemikalier

På Fjell kommune / FjellVAR as bygg- eller anleggsplasser skal det unngås bruk av kjemikalier og produkter som inneholder mer enn 0,1 vektprosent av stoffer som står på:

1) myndighetenes prioritetsliste for kjemikalier der utslippene skal reduseres vesentlig innen 2020 ("**Prioritetslisten**" – se

<http://www.miljostatus.no/no/Tema/Kjemikalier/Kjemikalielister/Prioritetslisten/>), eller

2) REACH' Kandidatliste ("**Kandidatlisten**" – se

<http://www.klif.no/no/Tema/Kjemikalier/Kjemikaliereregulverket-REACH/Godkjenningsordningen/>).

Bruk av ovennevnte kjemikalier og produkter forutsetter derfor byggherrens godkjennelse.

Dersom totalentreprenøren er av den oppfatning at bruk av kjemikalier og produkter som nevnt ovenfor ikke kan unngås, skal totalentreprenøren i god tid før bruk er aktuelt, redegjøre for type og mengde kjemikalie, produkt og stoff det gjelder, samt årsaken til at bruken er nødvendig, herunder

muligheten for bruk av substitutt. Byggherren kan, etter en nærmere vurdering, godkjenne bruk av den aktuelle kjemikalien eller produktet.

Totalentreprenøren skal føre oversikt over eventuell godkjent bruk av kjemikalier og produkter nevnt i første ledd og skal kvartalsvis rapportere bruken til byggherren. Første rapport skal sendes 14 dager etter kontraktsinngåelse.

Byggherren kan kreve dagmulkt dersom ovennevnte plikter misligholdes og forholdet ikke blir rettet innen en rimelig frist gitt ved skriftlig varsel fra byggherren. Mulkten løper fra fristens utløp til forholdets opphør. Mulkten per hverdag skal utgjøre fem promille av kontraktssummen, men ikke mindre enn NOK 5 000. Mulkten skal betales i tillegg til eventuell dagmulkt for forsinkelse.

Unnlatelse av å rette forholdet innen fristens utløp anses som vesentlig mislighold og kan påberopes av byggherren som grunnlag for heving i en periode på 1 måned etter fristens utløp.

For mislighold av ovennevnte plikter der misligholdet ikke kan rettes, påløper en bot på NOK 20.000 per mislighold.

1.12.2 Ytre miljø

Som følge av at byggherren ikke skal ha regnskogmateriale eller materiale fra fredet skog i sine bygg eller på sine byggeplasser, og som følge av manglende pålitelige sertifiseringsordninger for trevirke, skal totalentreprenøren planlegge og utføre kontraktarbeidet slik at tropisk trevirke ikke blir benyttet eller forefinnes på byggeplass.

Totalentreprenøren kan søke byggherren om unntak fra dette. Vedlagt søknaden skal følge dokumentasjon fra pålitelig, uavhengig tredjepart om opprinnelsesland og tresort, samt forsikring om at trevirket ikke kommer fra regnskog eller fredet skog. Byggherren avgjør etter eget skjønn om unntak skal gis, og gjør særskilt oppmerksom på at unntak ikke kan påregnes.

Aksept av totalentreprenørens tilbud anses ikke som et meddelt unntak etter denne bestemmelse. Dersom det på tross av bestemmelsene ovenfor, i kontraktarbeidet eller på byggeplass, finnes eller kan finnes trevirke fra regnskog, fredet skog eller tropisk trevirke som ikke er godkjent av byggherren, er dette å anse som en mangel som kan kreves rettet for totalentreprenørens regning, uavhengig av kostnadene ved slik retting. Byggherren kan i tillegg kreve dekket sitt tap som følge av mangelen. For øvrig gjelder kontraktens misligholdssanksjoner.

1.12.3 Ytre miljø - Isolerglassruter, miljøskadelige stoffer og kjemikalier, avfallsregnskap

Byggherren kan kreve dagmulkt dersom ovennevnte plikt misligholdes og forholdet ikke blir rettet innen en rimelig frist gitt ved skriftlig varsel fra byggherren.

Mulkten løper fra fristens utløp til forholdets opphør. Mulkten per hverdag skal utgjøre én promille av kontraktssummen, men ikke mindre enn NOK 5.000. Mulkten skal betales i tillegg til eventuell dagmulkt for forsinkelse.

Unnlatelse av å rette forholdet innen fristens utløp anses som vesentlig mislighold og kan påberopes av byggherren som grunnlag for heving i en periode på 1 måned etter fristens utløp.

For mislighold av ovennevnte plikter der misligholdet ikke kan rettes, påløper en bot på NOK 50.000 per mislighold.

1.13 Byggherrens rett til å føre kontroll (NS 8407 pkt 20.2)

1.13.1 Innsynsrett

Byggherren, eller den som er bemyndiget av byggherren, skal ha rett til innsyn i

- a) totalentreprenørens kvalitets- og miljøstyringssystem
- b) utførelsen av kontraktarbeidet
- c) produksjonsprosessen
- d) de deler av totalentreprenørens styringssystemer for øvrig (f.eks. for økonomi, ytre miljø, SHA) og regnskap, som kan ha betydning for totalentreprenørens oppfyllelse av kontrakten.

Innsynsretten omfatter blant annet revisjon og verifikasjon, inklusive intervjuer, inspeksjon, kontroll og dokumentgjennomgåelse. Totalentreprenøren skal vederlagsfritt yte rimelig assistanse ved slikt innsyn. Innsynsretten er begrenset til tre år etter at siste betaling har funnet sted.

Totalentreprenøren skal sikre at byggherren har tilsvarende innsynsrett hos totalentreprenørens direkte og indirekte kontraktsmedhjelpere, med mindre leveransen har en klart underordnet betydning for totalentreprenørens evne til å oppfylle sine forpliktelser overfor byggherren.

1.14 Fremdrift og samordning (NS 8407 pkt 21)

1.14.1 Fremdriftsstatus og varslings (NS 8407 pkt 21.3)

Totalentreprenøren skal revidere fremdriftsplanen når byggherren krever det etter NS 8407 pkt 21.3 siste ledd. Den reviderte planen skal være byggherren i hende senest én uke etter at totalentreprenøren har mottatt krav om dette.

1.15 Fastsettelse av vederlag (NS 8407 pkt 26)

1.15.1 Indeksregulering

Det er ikke aktuelt med indeksregulering for denne avtalen. Alle timepriser oppgjevast ekskl. mva. og skal være faste frem t.o.m. 31.12.2019.

1.16 Fakturering (NS 8407 pkt 27)

Et eventuelt avtalt forskudd til totalentreprenøren vil ikke bli utbetalt før godkjent sikkerhet er stillet, jf. Blankett 4 vedlegg 15 - NS 8407 Bankgaranti for kontraktsforskudd.

1.17 Generelle betalingsbestemmelser (NS 8407 pkt 28)

Faktura, kreditnota og purring skal sendes elektronisk til byggherrens fakturamottaker / byggeleder eller annen som byggherren oppnevner som første instans for fakturakontroll. Denne plikter å videreformidle faktura som er godkjent elektronisk til byggherrens prosjektleder, som godkjenner for utbetaling. Fakturaer som inneholder feil, returneres med begrunnet avslag til totalentreprenøren innen 20 dager etter mottak. Ved for sein retur, innenfor forfallsfrist, binder ikke byggherren likevel.

1.18 Endringer (NS 8407 pkt 31)

1.18.1 Retten til å pålegge endringer (NS 8407 pkt 31.1)

Byggherren kan ikke pålegge totalentreprenøren endringer utover 35% netto tillegg til kontraktssummen.

1.18.2 Særskilt varsel om økte utgifter til rigg og drift mv. (NS 8407 pkt 34.1.3)

Kravene om særskilt varsel i NS 8407 pkt 34.1.3 tredje ledd, gjelder ikke for vederlagsjustering for kapitallytelser, rigging drift og nedrigging.

Følgende standardiserte bestemmelser gjelder for vederlagsjustering for kapitallytelser, rigging, drift og nedrigging:

1.18.3 Regulering i uendret byggetid

Hvis prisen på netto vederlagsjusteringer som følge av forhold beskrevet i NS 8407 pkt 34.1.1 og 34.1.2 ikke overstiger 35% av kontraktssum, gis det ingen kompensasjon.

Overstiger prisen på netto vederlagsjusteringer 35% av kontraktssummen, gis det kompensasjon etter følgende formel:

$$\frac{0,5 A (B - 1,1 C)}{C}$$

A = avtalt pris på opprinnelig rigg- og driftskapittel eks mva

B = kontraktsverdi av utført arbeid på tidspunktet for opprinnelig sluttfrist eks mva

C = opprinnelig kontrakts beløp (kontraktssum eks mva)

Ved utregningen av kontraktsverdi av utført arbeid på tidspunktet for opprinnelig sluttfrist eks. mva. (B), skal det ikke tas hensyn til:

- ☐ regulering av kontraktssummen pga. lønns- eller prisstigning,
- ☐ utbetaling av påslag pga. administrasjon av sideentreprenører eller tiltransport av entreprise/leverandørkontrakter,
- ☐ avbestillingserstatning,
- ☐ endringsarbeid som gjøres opp inklusive rigg/drift, og
- ☐ kompensasjon for økt rigg og drift i endret byggetid.

Reguleringsbeløp ifølge denne bestemmelse, lønns- og prisreguleres iht. indeks som angitt i tilbudsskjemaet, regnet i måneder fra tilbudsdato til tyngdepunkt for produksjon i byggetiden.

1.18.4 Regulering i forlenget byggetid

Har totalentreprenøren krav på fristforlengelse etter NS 8407 pkt 33.1 skal vederlagsjustering for kapitallytelser, rigging, drift og nedrigging kompenseres etter følgende formel:

$$\frac{0,7 A (Z)}{Y}$$

A = avtalt pris på opprinnelig rigg- og driftskapittel eks mva

Y = opprinnelig byggetid

Z = forlengelse utover opprinnelig byggetid

Dersom fristforlengelse kun er gitt for deler av arbeidene, skal A reduseres forholdsmessig. Reguleringsbeløp ifølge denne bestemmelse, lønns- og prisreguleres iht. indeks som angitt i tilbudsskjemaet, regnet i måneder fra tilbudsdato til tyngdepunkt for produksjon i byggetiden.

1.19 Uenighet om endringer mv. (NS 8407 pkt 35)

1.19.1 Totalentreprenørens søksmål (NS 8407 pkt 35)

NS 8407 pkt 35.2 a) utgår.

1.20 Forberedelse til overtakelse (NS 8407 pkt 36)

1.20.1 Testing og innregulering av tekniske anlegg (NS 8407 pkt 36.1)

Totalentreprenøren skal holde alle instrumenter, apparater og alt materiell, samt nødvendig kyndig mannskap, for å gjennomføre funksjonsprøvingen. Dokumentasjon fra funksjonsprøvingen skal utarbeides og overleveres i henhold til byggherrens nærmere fastlagte spesifikasjon og prosedyrer. Så snart disse funksjonsprøver er ferdig, skal totalentreprenøren gi skriftlig melding til byggherren om dette. Er ikke annet avtalt, skal byggherren motta ovennevnte dokumentasjon og dokumentasjon nevnt i NS 8407 pkt 36.1 tre uker før oppstart prøvedrift.

1.20.2 Levering av FDV-dokumentasjon (NS 8407 pkt 36.2)

I tillegg til kravene beskrevet i NS 8407 pkt 36.2 skal materialet tilfredsstille kravene i RIFs FDV-norm. Er ikke annet avtalt, skal byggherren senest tre uker før oppstart prøvedrift ha mottatt kontraktsmessig dokumentasjon.

1.20.3 Opplæring

Totalentreprenøren skal så vel forut for overtakelse/oppstart prøvedrift som i løpet av eventuell prøvedriftsperiode, gi driftspersonell og brukere forsvarlig instruks og opplæring i drift og vedlikehold av tekniske anlegg/installasjoner, bygningsdeler og utendørsanlegg. Rammen for opplæringsprogrammer for øvrig bestemmes ved avtale mellom partene. Opplæring skal skje i henhold til byggherrens nærmere fastlagte spesifikasjon og prosedyrer. Er ikke annet avtalt, skal nødvendig opplæring være gjennomført før oppstart prøvedrift.

1.21 Brukstakelse og prøvedrift (NS 8407 pkt 38)

1.21.1 Prøvedrift (NS 8407 38.2)

Med mindre annet er avtalt skal det gjennomføres en prøvedriftsperiode på tekniske anlegg og installasjoner (heretter samlet kalt tekniske anlegg). Med prøvedriftsperiode menes et avtalt tidsrom hvor anlegget prøves under normale driftsforhold, innbefattet samkjøring og, hvis nødvendig, integrert systemtesting med andre tekniske anlegg, og hvor byggherren i prøvedriftsperioden har slik disposisjonsrett som nevnt nedenfor.

Oppstart av prøvedriftsperiode skjer før overtakelse, men etter avholdt og godkjent ferdigbefaring og når funksjonsprøver er ferdig og kontrollert (ferdigstillelse). For ferdigbefaringen og rett til å nekte å

godkjenne ferdigbefaringen, gjelder reglene for overtakelsesforretning i NS 8407 pkt 37.1 til 37.4 tilsvarende.

Oppstart av prøvedriftsperiode innebærer følgende:

a) Byggherren får rett til å ta de tekniske anlegg og resten av kontraktsarbeidet i bruk, annet kan her være avtalt i andre kontraktsdokumenter og gjelder da foran denne bestemmelse. Byggherren har så sant det ikke hemmer totalentreprenørens fremdrift vesentlig rett til å ta i bruk deler av kontraktsarbeidet ved behov, uten at dette medfører at risikoen for kontraktsarbeidet. Byggherren må da avklare dette skriftlig med totalentreprenøren før brukstakelse.

b) Risikoen for kontraktsarbeidet går over på byggherren, jf NS 8407 pkt 19.1.

Prøvedrift har følgende hensikt:

- ☐ Kontrollere at anleggene fungerer tilfredsstillende
- ☐ Vise at funksjoner og anlegg er stabile over tid
- ☐ Etterkontrollere og justere (regulerings)funksjoner basert på driftserfaring
- ☐ Kontrollere at anlegg for øvrig er i henhold til kontraktens funksjonskrav
- ☐ Gi driftspersonell opplæring og driftserfaring sammen med totalentreprenøren/ leverandørene av de enkelte anlegg
- ☐ Rette feil og mangler som avdekkes i prøvedriftsperioden.

1.22 Justering av prøvedriftsperiodens lengde

Totalentreprenøren skal, i samråd med byggherren, ha anledning til å ta de tekniske anlegg ut av drift i kortere perioder for utbedring eller reparasjon mot tilsvarende forlengelse av prøvedriftsperioden. Dersom byggherren kan påvise at de tekniske anlegg ikke oppfyller kontraktens funksjonskrav sammenhengende i de fire siste ukene av prøvedriftsperioden, eller dersom prøvedriftsperioden av annen årsak ikke har fungert etter sin hensikt i samme periode, forbeholder byggherren seg retten til å kreve prøvedriftsperioden forlenget inntil disse krav er oppfylt. En slik forlengelse av prøvedriftsperioden gir ikke totalentreprenøren grunnlag for tilleggskrav.

Totalentreprenørens plikter

Totalentreprenøren skal i prøvedriftsperioden ha ansvar for drift og vedlikehold av de tekniske anlegg, og i denne forbindelse holde det tekniske personell på anlegget som er nødvendig. Totalentreprenøren skal utføre vedlikehold av sine anlegg i prøvedriftsperioden iht. totalentreprenørens egen vedlikeholds beskrivelse, og i denne forbindelse dekke alle vedlikeholdskostnader, inklusive forbruksmateriell. Totalentreprenøren skal også gjennomføre faste besøk på anlegget for å kunne oppfylle hensikten med prøvedriften, jf. ovenfor. Under prøvedriftsperioden plikter totalentreprenøren umiddelbart å iverksette nødvendige tiltak dersom det påpekes eller oppdages feil og mangler. Dokumentasjon fra prøvedriften skal utarbeides av totalentreprenøren og overleveres i henhold til byggherrens nærmere fastlagte spesifikasjon og prosedyrer.

Byggherrens plikter

Byggherrens driftspersonell utfører daglig tilsyn av de tekniske anlegg. Dette fritar ikke totalentreprenøren fra noen av hans plikter, jf. ovenfor. Energikostnader i prøvedriftsperioden dekkes av byggherren.

Overtakelse

Overtakelsesforretning skal holdes i rimelig tid etter utløpet av prøvedriftsperioden. Overtakelse av kontraktsarbeidene skjer først etter utløpet av prøvedriftsperioden og gjennomført overtakelsesforretning.

1.23 Forsinkelse (NS 8407 pkt 40)

1.23.1 Dagmulktbelagte frister (NS 8407 40.2)

Dersom totalentreprenøren har fått dagmulkt på delfristen for oppstart prøvedrift, skal dette dagmulktbeløpet gå til fradrag i dagmulkten som påløper ved overskridelse av sluttfristen. Totalentreprenørens frist til å utarbeide og fremlegge fremdriftsplan og til å revidere fremdriftsplanen, jf. NS 8407 pkt 21.2 og Totalentrepriseboka punkt 14, er dagmulktbelagt. Det samme er frist for igangsetting av arbeid på byggeplass, frister for overlevering av FDV-dokumentasjon, samt eventuell frist for oppstart prøvedrift.

1.23.2 Dagmulktens størrelse (NS 8407 pkt 40.3)

Dagmulkten, ved overskridelse av fristene nevnt i NS 8407 pkt 21.2 og Totalentrepriseboka punkt 14, fristen for igangsetting av arbeid på byggeplass og frister for overlevering av FDV-dokumentasjon, er NOK 5 000 per hverdag.

Dagmulkten ved overskridelse av frist for oppstart prøvedrift er 5 promille av hele kontraktssummen.

1.24 Mangel ved kontraktsgjenstanden (NS 8407 pkt 42)

1.24.1 Utbedring (NS 8407 pkt 42.3)

Utbedringsarbeider skal utføres etter avtale og i forståelse med byggherren. Dersom hensynet til byggherrens bruk av kontraktarbeidet, herunder hans leietakers og eventuell brukers bruk, gjør det nødvendig å utføre arbeidet utenfor ordinær arbeidstid, plikter totalentreprenøren å gjøre dette uten overtidsgodtgjørelse.

1.25 Reklame og kontakt med media (tillegg til NS 8407)

1.25.1 Reklame

Dersom totalentreprenøren eller hans kontraktsmedhjelpere for reklameformål eller på annen måte ønsker å gi offentligheten informasjon om oppdraget, utover å oppgi oppdraget som generell referanse, skal dette forelegges byggherren for godkjenning på forhånd.

1.25.2 Kontakt med media

All kontakt med media skal håndteres av byggherren.

1.26 Tvister (NS 8407 pkt 50)

1.26.1 Foreløpig oppmannsavgjørelse (NS 8407 pkt 50.3)

Bestemmelsen får kun anvendelse dersom begge parter i hvert enkelt tilfelle er enige om å forelegge tvisten for en oppmann.

1.26.2 Tvisteløsning (NS 8407 pkt 50.4)

For alle kontrakter er Nordhordland tingrett verneting.

Tvister behandles alltid etter norske prosessuelle og materielle regler.

2 DEL II SPESIELLE KONTRAKTSBESTEMMELSER

2.1 Byggherrens sikkerhetsstillelse (NS 8407 pkt 7.3)

UTGÅR og erstattes av: Byggherren stiller ikke sikkerhet.

2.2 Tiltransport av entreprenører (NS 8407 pkt 12.1, 12.2 og 12.3)

Tiltransport er ikke avtalt.

(For utfyllende regler, se Totalentrepriseboka punkt 8)

2.3 Byggeplassadministrasjon og fremdriftskontroll (NS 8407 pkt 12.4)

Byggeplassadministrasjon er ikke avtalt.

2.4 Tiltransport av prosjekterende (NS 8407 pkt 13)

Tiltransport er ikke avtalt.

2.5 Lover, forskrifter og andre offentlige vedtak/Offentlige vedtak (NS 8407 pkt 16.3)

Totalentreprenøren skal være ansvarlig søker.

(For utfyllende regler, se Totalentrepriseboka punkt 5.9.2)

2.6 Avtalt plassering av risikoen for forhold ved grunnen (NS 8407 pkt 23)

NS 8407 pkt 23.1 gjelder slik den står.

2.7 Avtalt risikoovergang – prosjektering (NS 8407 pkt 24.2)

Totalentreprenøren har risikoen for løsninger og annen prosjektering som er utarbeidet av byggherren før kontraktsinngåelse.

2.8 Faktureringsplan (NS 8407 pkt 27.2)

NS 8407 pkt 27.2.1, gjelder slik den står.

2.9 Prøvedriftsperiodens lengde (tillegg til NS 8407 pkt 38.2)

Prøvedriftsperioden er 6 måneder.

(For utfyllende regler, se Totalentrepriseboka pkt 5.21.1)

2.10 Pliktig medlemskap i Start BANK

Totalentreprenøren skal ved kontraktsinngåelse oppgi Start BANK ID eller fremlegge kopi av registreringsbevis i Start BANK. Gjelder kontrakter på NOK over 10 000 000 eks. mva.

2.11 Lærlingklausul

Ved utførelsen av kontraktsarbeidet skal minimum 20 % av arbeidede timer innenfor bygg- og anleggsgagnene samlet (de fag som omfattes av utdanningsprogrammet for bygg- og anleggsteknikk, samt anleggsgartnerfaget) utføres av lærlinger, jf. opplæringslova § 4-1. Kravene til bruk av lærlinger gjelder ikke for funksjonærtimer.

Kravene kan oppfylles ved at arbeidede timer er utført av personer som er under systematisk opplæring og er oppmeldt etter kravene i Praksiskandidatordningen, jf. opplæringslova § 3-5. Kravene kan også oppfylles ved å benytte lærlinger etter tilsvarende ordning i annet EU/EØS-land og personer som er under systematisk opplæring og er oppmeldt etter tilsvarende ordning som kravene i Praksiskandidatordningen, jf. opplæringslova § 3-5, i annet EU/EØS-land.

Kravet kan oppfylles av leverandøren og en eller flere av hans underleverandører. Dersom arbeidene ikke er egnet ut fra arbeidets art og helse, miljø og sikkerhet kan byggherren tillate at prosentkravene ovenfor fravikes. Leverandøren skal ved oppstart og gjennom månedssrapporter dokumentere at kravene oppfylles.

Byggherren kan stanse arbeidet dersom ovennevnte plikter misligholdes, eller det er grunn til å tro at slikt mislighold vil inntreffe, og forholdet ikke blir rettet innen en rimelig frist gitt ved skriftlig varsel fra byggherren. Alle økonomiske konsekvenser av stans som følge av slik avtalebrudd påhviler totalentreprenøren. Totalentreprenøren skal ved oppstart, og på anmodning under gjennomføringen av kontraktsarbeidet, sannsynliggjøre at kravene vil bli oppfylt. Hvis ikke annet er avtalt, skal totalentreprenøren før oppstart på byggeplass levere en bemanningsplan hvor det synliggjøres hvor og når han planlegger å bruke lærlinger, samt navn og kontaktinformasjon til denne/disse. Byggherren skal varsles om eventuelle avvik fra planen. Ved kontraktsavslutning skal det fremlegges oversikt over antall lærlingetimer. Timelister skal fremlegges på anmodning.

Byggherren kan holde tilbake inntil 2 % av kontraktssummen dersom ovennevnte plikter misligholdes, eller det er grunn til å tro at slikt mislighold vil inntreffe. Dersom kravet om 20% ikke er nådd ved overtakelse, ilegges en bot som beregnes ved 300 kr per time som skulle vært utført med lærling for å overholde kravet i bestemmelsen.

2.12 Ytterligere avvik fra NS 8407/Avvik fra generelle kontrakts bestemmelser

Avbestilling

Byggherren har rett til å avbestille hele eller deler av arbeidet under kontrakten. Avbestilling skal foretas skriftlig i så god tid som mulig.

Dersom det samlede vederlag etter fradrag og tillegg ved endringsarbeider reduseres med mindre enn 35% av kontraktssummen, skal reduksjonen alltid behandles etter bestemmelsene om endringer. Dersom reduksjonen blir 35% eller mer, anses hele reduksjonen som delvis avbestilling.

Ved avbestilling har totalentreprenøren krav på erstatning for det økonomiske tapet han lider som følge av avbestillingen.

2.13 Varsling endringer

Tillegg:

Totalentreprenør som mener seg berettiget tillegg i tid og eller betaling, skal innen 3 – uker etter at endringen er kjent, oversende byggherren spesifisert og korrekt krav. Er ikke slikt krav fremsatt innen 3 – uker etter at endringen er kjent mottatt av byggherren, vil kravet bortfalle.

Byggherren skal innen 3 – uker etter mottatt korrekt krav fra totalentreprenøren besvare dette ved å godkjenne eller avvise kravet. Er ikke slikt svar gitt innen fristen for mottatt korrekt krav, er dette akseptert.

2.14 Kvalitetssikring

2.14.1 Generelt

FjellVAR sin VA – norm; det presiseres her at FjellVAR as sin VA norm og Vegnorm for Hordaland, som er vedlagt tilbudsdokumentene, vedlegg 18, er å betrakte som en del av tilbudsgrunnlaget.

Dersom det ikke forefinnes Sentralgodkjenning, må totalentreprenøren før kontraktsinngåelse kunne dokumentere at han har et kvalitetssikringssystem som er godkjent, og at det vil bli gitt nødvendig godkjenning for tiltaket. Skulle nødvendig godkjenning ikke bli gitt, anser byggherren dette som kontraktsbrudd.

Tilsvarende gjelder at totalentreprenøren før kontraktsinngåelse må kunne dokumentere at han har et system for internkontroll. Dette skal være basert på forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) av 6. desember 1996, sist endret Mai 2012.

2.14.2 Kvalitetsplan

Kvalitetsplan er et dokument som beskriver den særegne praksis for å oppnå kvalitet, ressursene og rekkefølgen av aktiviteter som gjelder for et bestemt produkt, en tjeneste, en kontrakt eller et prosjekt.

Før kontraktsinngåelse, skal den totalentreprenør som blir valgt utarbeide en slik kvalitetsplan. Denne skal inneholde en vurdering fra totalentreprenør over:

- Alle hovedaktiviteter
- Hvilke prosedyrer som gjøres gjeldende
- Aktuelle tidsfrister
- Stoppunkt
- Dokumentasjon
- Krav som stilles til aktiviteter i kontrakten
- Kontrollpunkter
- Type kontroller

Stoppunktene er:

- Godkjenningpunkter (GK) angir at aktiviteten skal være godkjent før videre framdrift.
- Varslingspunkt for kontroll (V) angir når godkjenningsinstans skal varsles før kontroll finner sted. Byggherren bestemmer selv om nærvær er nødvendig. Varsling for kontroll skal skje før videre framdrift.
- Tidspunkt for saker til gjennomsyn (GS) angir når og hva som skal sendes byggherren til gjennomsyn. Dette punkt hindrer ikke videre framdrift.

Dersom totalentreprenøren ikke finner det nødvendig med utarbeidelse av egen kontrollplan, skal de fysiske kontrollaktivitetene framgå av kvalitetsplanen.

2.15 Krav til kontraktspartene

Byggherren fastsetter rammene for den eksterne kvalitetssikringen, som sier noe om kommunikasjonen mellom totalentreprenør og byggherre, slik som kontrakt, tegninger, kommunikasjonsprosedyrer o.l.

Totalentreprenør fastsetter rammene for den interne kvalitetssikringen, som forteller hvordan totalentreprenør vil møte kravene til gjennomføring av prosjektet.

Den totalentreprenør som blir valgt, må kunne dokumentere den interne kvalitetssikring overfor byggherren. Byggherren vil ha rett til innsyn i interne KS- og IK-systemer hos totalentreprenør, underentreprenør(er) og leverandør(er) som angår gjeldende prosjekt før kontraktsunderskrift, samt etter behov under kontraktgjennomførelsen.

2.16 Kommunikasjonsprosedyrer

All kommunikasjon om avvik, teikningar, endringsmeldingar, møtereferat, FDV med vidare i prosjektet, skjer via kommunen sitt webhotell. Krav og endringar gjort på andre måtar kan avvisast av byggherre.

Hensikten med prosedyrene er å sikre kommunikasjonen mellom partene, sikre dokumentflyten og sørge for sporbarhet i alle deler av prosjektet.

Byggherren skal ha kopi av alle totalentreprenørens protokoller, m.m. Alle protokoller og skjema skal dateres og signeres. Det skal sendes avviksmelding for alle avvik.

Alle kostnader i forbindelse med kvalitetssikring og internkontroll skal medtas i postene for "Forsikringer, sikkerhetsstillelse, rigg og drift".